

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра адміністративного менеджменту та ЗЕД

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету аграрного менеджменту
Наталія ОСТАПЧУК
_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД
Протокол № 17 від 17.05.2023 р.
Завідувач кафедри
Віталій ЛУЦЯК

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Менеджмент»
Віталій ЛУЦЯК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ФАХУ**

спеціальність 073 «Менеджмент»
освітня програма «Менеджмент»
Факультет аграрного менеджменту
Розробники: доцент кафедри адміністративного менеджменту та ЗЕД,
к.е.н., доцент Наталія ГОЛОМША

1. Опис виробничої практики з фаху

Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Диференційований залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2023 – 2024	
Семестр	6	
Лекційні заняття	-	
Практичні, семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	120	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента	- 24 год.	

2. Мета та завдання виробничої практики з фаху

Метою виробничої практики є формування у студентів професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних ринкових умовах; поглиблення та закріплення теоретичних знань; опанування студентами сучасних прийомів, методів та знарядь праці в галузі їх майбутньої професії, виховання у студентів потреби постійно поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Основні завдання виробничої практики полягають у тому, що в результаті її проходження студент повинен:

- вивчити питання економічного регулювання діяльності агропромислових підприємств;
- набути навички самостійної роботи менеджера при виконанні службових обов'язків;
- вивчити методи економічних досліджень, набути практичних навичок їх застосування;
- зібрати і опрацювати матеріали для виконання економічних досліджень з конкретної теми у відповідності із проведенням НДРС.

Матеріали зібрані студентами під час практики використовуються надалі при проведенні науково-дослідної роботи та написанні курсових і дипломних робіт.

Конкретні завдання випливають із специфіки діяльності аграрних і промислових підприємств по переробці сільськогосподарської продукції, в яких студенти проходять практику.

Завдання проходження практики у аграрних підприємствах:

- ознайомитись зі специфікою господарсько – фінансової діяльності підприємства, його організаційно-виробничою структурою та системою управління підприємством;
- проаналізувати результати господарської діяльності підприємства на основі річної фінансової та статистичної звітності;
- дослідити організацію та економічну ефективність виробництва продукції рослинництва і тваринництва,
- проаналізувати управлінські процеси на підприємстві та дослідити особливості управління виробничою, маркетинговою, фінансовою, зовнішньоекономічною та іншими видами діяльності підприємства;
- розглянути перспективи розвитку сільськогосподарського підприємства.

Завдання проходження практики у підприємстві по переробці сільськогосподарської сировини:

- ознайомитись із виробничою і загальною структурою виробництва та системою управління;
- проаналізувати результати господарської діяльності підприємства на основі річної фінансової та статистичної звітності;
- проаналізувати ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства та випуску і реалізації продукції;

- вивчити виробничо-економічні відносини переробних підприємств з сільським господарством;
- проаналізувати управлінські процеси на підприємстві та дослідити особливості управління виробничою, маркетинговою, фінансовою, зовнішньоекономічною та іншими видами діяльності підприємства;
- розглянути перспективи розвитку підприємства.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 4	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
Фахові компетентності спеціальності (СК)	
СК 12	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
СК 13	Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.

3. Програма та структура виробничої практики з фаху

Назва теми	Зміст теми	Кількість	
		днів	годин
1. Загальна характеристика підприємства	Інструктаж з техніки безпеки. Загальні питання розвитку підприємства: - статус підприємства (термін створення, форма власності, організаційно – правова форма господарювання, ступінь самостійності, сфера діяльності); - місце знаходження і природні умови (адреса, зона розташування, віддаль від підприємств по переробці продукції, залізничних станцій, клімат, ґрунти і т. д.); - виробничий напрям господарства; - ресурсний потенціал підприємства; - розмір землекористування, склад та структура угідь і ефективність їх використання, реформування земельних відносин;	3	14

	<ul style="list-style-type: none"> - наявність і використання основних виробничих фондів; - основні показники виробничо-фінансової діяльності. 		
2. Організаційна структура управління	<p>Організація виробництва та організаційна структура управління підприємством і її вдосконалення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - адміністративно-управлінський апарат підприємства, його склад та витрати на утримання; - організація управлінської праці; - економічна служба, її функції та обов'язки працівників; - принципи і функції управління та їх розвиток в підприємстві. 	2	10
3. Планово-економічна діяльність підприємства.	<p>Організація планово – економічної діяльності на підприємстві, зокрема аналіз основних функцій, покладених на планово – економічну службу, взаємозв'язок її з іншими підрозділами в процесі виконання функціональних завдань. Система аналізу і планування показників господарської діяльності підприємства та ефективність їх функціонування. Проаналізувати результати господарської діяльності підприємства на основі форм річної фінансової та статистичної звітності, здійснити оцінку основних показників виробничої діяльності підприємства: обсяги та структура виробництва продукції, основні показники розвитку рослинництва та тваринництва на підприємстві, склад та структура основних фондів підприємства, ефективність їх використання.</p>	2	9
4. Управління персоналом.	<p>Організація роботи з персоналом підприємства, кількісний та якісний склад кадрової служби, проаналізувати нормативні документи, що регламентують їх роботу (положення про кадрову службу, посадові інструкції працівників тощо). Здійснити аналіз складу та структури персоналу (за категоріями, за рівнем освіти, за статтю, за віком). Проаналізувати рух персоналу (прийняття, переведення, звільнення) та вияв основних факторів, що впливають на плинність кадрів.</p>	2	9
5. Управління маркетинговою та логістичною діяльністю підприємства	<p>Організація маркетингової та комерційної діяльності на підприємстві, функції, що виконують фахівці відповідних служб. Аналіз нормативних документів, які регламентують діяльність даних служб (положення про відповідні служби, посадові інструкції тощо), кількісний та якісний склад фахівців.</p>		

	<p>Проаналізувати маркетингову товарну політику підприємства, а саме асортимент продукції, рівень її товарності, наявність упаковки, товарної марки, тощо.</p> <p>Вивчити цінову політику підприємства.</p> <p>Дослідити маркетингову політику розподілу продукції, а саме канали розподілу продукції, особливості їх формування та ефективність, основні рішення з проблем товароруху.</p> <p>Проаналізувати маркетингову політику комунікації та стимулювання на підприємстві (реклама, стимулювання збуту, пропаганда, особистий продаж).</p>	2	10
6.Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства	<p>Здійснити оцінку стану зовнішньоекономічної діяльності підприємства за головними напрямками, проаналізувати експорт (імпорт) товарів та послуг на підприємстві, обґрунтувати стратегії виходу підприємства на зовнішні ринки.</p> <p>Дослідити організацію зовнішньоекономічної діяльності підприємства, особливості укладання договорів на експорт (імпорт) товарів та послуг.</p> <p>Проаналізувати географічну структуру експорту (імпорту), основних конкурентів на зовнішньому ринку. Здійснити аналіз показників зовнішньоекономічної діяльності підприємства з урахуванням конвертованості національної валюти.</p>	2	10
7.Управління обліково-фінансовою діяльністю підприємства.	<p>Характеристика основних елементів облікової системи підприємства за напрямками: організаційним (характеристика документообігу за періодичністю та за характером взаємзв'язку з іншими структурними підрозділами), технічним (характеристика програмного забезпечення, переваги та недоліки його використання), методологічного (глибина аналітичного обліку, оцінка собівартості реалізованої продукції, оцінка активів, методика нарахування амортизації тощо).</p> <p>Оцінка діяльності фінансової служби або іншої ланки, на яку покладено виконання її функцій: кількісний і якісний склад фахівців, перелік основних функцій та рівень їх реалізації.</p> <p>Організація грошового обороту, форми розрахунків, що використовуються.</p> <p>Аналіз обсягів та повноти формування статутного фонду.</p>	2	9

	Оцінка фінансово-майнового стану підприємства, аналіз показників платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, прибутковості підприємства.		
8. Стратегічне управління підприємством.	<p>Охарактеризувати посади, що відповідають за розробку стратегії підприємства.</p> <p>Для проведення комплексного аналізу діяльності підприємства необхідно використовувати сучасні методики з позицій системного підходу до управління підприємством, зокрема слід провести SWOT-аналіз середовища підприємства.</p> <p>На основі системного аналізу з урахуванням потенціалу підприємства та факторів зовнішнього середовища потрібно сформулювати місію підприємства, яка б включала наступні моменти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проголошення цінностей та переконань; - товари, які підприємство виробляє або потреби, які воно збирається задовольнити; - ринок, на який підприємство може позиціонуватися та засоби виходу на нього; - ключові технології, що будуть використовуватися; - стратегічні принципи розвитку. 	2	10
9. Управління інноваційною діяльністю підприємства.	<p>Охарактеризувати підрозділ (посаду), що відповідає за здійснення інноваційної діяльності.</p> <p>Провести дослідження інноваційної діяльності підприємства: визначити, чи було впроваджено у діяльність підприємства останнім часом нові технології, нові товари, організаційні зміни, чи відповідають вони ринковим тенденціям та змінам середовища.</p> <p>Проаналізувати структурні елементи нововведень у діяльності підприємства.</p> <p>Оцінити ефективність інноваційних проектів, які реалізувались чи здійснюються на підприємстві.</p> <p>Оцінити доцільність та можливість розробки інноваційної стратегії діяльності підприємства.</p> <p>Оцінити доцільність здійснення реального інвестування на підприємстві (для підприємств ЗЕД).</p> <p>Розробити пропозиції щодо перспективи розвитку інноваційної та напрямів інвестиційної діяльності підприємства.</p>	2	10
10. Розробка пропозицій щодо удосконалення діяльності підприємства	Розробити конкретні та обґрунтовані пропозиції щодо удосконалення окремого напрямку (напрямів) роботи підприємства або впровадження певного нововведення (інновації).		

	Пропозиції можуть бути спрямовані як на удосконалення існуючих функціональних напрямів діяльності підприємства (планово – економічною, управління персоналом, маркетинговою, фінансово-обліковою діяльністю тощо), так і передбачати принципові нововведення (впровадження нових продуктів, диверсифікація, зміна спеціалізації, вихід на зовнішні ринки тощо). Розробка пропозицій має ґрунтуватися на виявлених недоліках організації роботи підприємства, наявних резервах її удосконалення, вивченні вітчизняного та зарубіжного досвіду кращих підприємств аналогічного та споріднених профілів діяльності.	3	14
Підготовка та захист звіту		3	15
Всього		25	120

4. Форми контролю

Форма контролю - диференційований залік.

5. Критерії оцінки результатів виробничої практики

«Відмінно» — зміст та оформлення звіту, щоденника бездоганні. Позитивна характеристика студента-практиканта. Повні та точні відповіді на всі питання членів комісії з програми практики.

«Добре» — несуттєві зауваження щодо змісту і оформлений звіту та щоденника. Позитивна характеристика студента-практиканта. У відповідях на запитання членів комісії з програми практики студент припускається окремих неточностей, хоча загалом має тверді знання.

«Задовільно» — недбале оформлення звіту і щоденника. Переважна більшість питань програми практики у звіті висвітлена, однак мають місце окремі розрахункові та логічні похибки. Характеристика студента-практиканта в цілому позитивна. При відповідях на запитання членів комісії студент відчуває себе невпевнено, збивається, припускається помилок, не має твердих знань.

«Незадовільно» — таку оцінку виставляють, якщо У звіті висвітлені не всі розділи програми практики або звіт підготовлений несамоостійно. Характеристика ставлення студента-практиканта до проходження практики і його трудової дисципліни — негативна. На запитання членів комісії студент не дає задовільних відповідей.

6. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 01.05.2023 р. Протокол №1371)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів, практики	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

7. Методичне забезпечення

1. Голомша Н.Є., Файчук О.М. Методичні вказівки по проходженню виробничої практики з фаху для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньо-професійної програми Менеджмент. К. НУБіП України. 2021. 33 с.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навчальний посібник / О.А. Лаговська, С.Ф. Легенчук, В.І. Кузь, С.В. Кучер. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.

2. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності. 3-тє видання перероблене та доповнене: Підручник. К.: Центр учбової літератури. 2008. 432с.

3. Дяків О. П., Островерхов В. М. Управління персоналом: навчально-методичний посібник (видання друге, переробл. і доповнено). Тернопіль : ТНЕУ. 2018. 288 с.

4. Зовнішньоекономічна діяльність : навчальний посібник. Видання 6-те, перероб. та доп. / За ред. Козака Ю. Г. К. «Центр учбової літератури», 2019. 292с.

5. Ілляшенко С.М. І44 Інноваційний менеджмент : Підручник. Суми. ВТД Університетська книга. 2010. 34 с.

6. Копитко М. І. Управління інноваціями: навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни у схемах і таблицях. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 292 с.

7. Менеджмент : Навчальний посібник / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків : «Друкарня Мадрид». 2019. 231 с.

8. Міжнародний маркетинг: навч. посібник / Т. В. Князева, Ю. П. Колбушкін, С. В. Петровська та ін. – К. : НАУ, 2019. – 164 с.

9. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: Навчальний посібник. – Тернопіль: Крок, 2017 р. – 252 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://wto.in.ua>